WASHINGTON DC

1893 — 1973
80 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 154. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 22-го СЕРПНЯ 1973 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, AUGUST 22, 1973 No. 154. VOL. LXXX.

Люся Демків здобула третє місце в конкурсі за неповнолітню Кралю Америки

Ню Йорк. — Як уже коротко інформовано, в цьогорічному конкурсі за неповнолітню кралю Америки взяло участь дві українки, 17-літня Люся Демків і 15-літня Вікі Закалюк. Конкурс відбувся з кінцем минулого тижня і в ньому Люся Демків здобула третє місце на всіх 49 дівчат, що ставали до змагань, здобувши раніше перші місця краль своїх стейтів чи більших міст. Перше місце кралі в крайовому конкурсі здобула 16-літня Дженет Рівес з Колюмбусу, Джорджія. Люся Демків, дочка Григорія і Катерини Демковнх з Бруклину, є на останньому році середньої школи в Бруклині, належить до української католицької парафії св. Духа, грає на фортепіяні і акордеоні, займається спортом, зокрема тенісом. В коледжі плянує студіювати ветеринарію. Люся і її батьки є членами УНСоюзу у 158-му Відділі. Церемонія вибору неповнолітньої кралі Америки була сфільмована та буде показана на телевізії в суботу, 8-го вересня, о год. 7-ій вечора на нюйоркському каналі 5.

Люся Демків

КОРОТКІ ВІСТКИ

ЗАВДЯКИ СПІВПРАЦІ МІЖ ФЕДЕРАЛЬНИМИ ТА МІСЦЕВИМИ ПОЛІЦІЙНИМИ ЧИННИКАМИ, вдалося до великої міри послабити в Ню Йорку та околиці впливи кримінальної сітки, так званої мафії. Арешти й засуди деяких провідних членів цієї організації послабили мафію до такої міри, що поліційні чинники вперше починають говорити про можливість цілковитого розгромлення цієї кримінальної організації. Але ці самі поліційні чинники зазначують, що цей процес може потривати довгий час.

КЕННЕТ Б. КІТІНҐ, колишній конґресмен і сенатор із Ню Йорк стейту, прибув до Тель-Авіву, щоб перебрати пост американського амбасадора до Ізраїлю. Від 1969-го до 1972-го року, Кітінґ був амбасадором до Індії. Під час промови на летовищі в Тель-Авіві, Кітінґ заявив, що він буде продовжувати політику приязні між Ізраїлем і Америкою та прикладати всіх зусиль, щоб створити можливості для тривалого й справедливого миру на Близькому Сході.

ДЖОН ТОВЕР, РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ СЕНАТОР ІЗ ТЕКСАСУ, заявив, що редукції в оборонному бюджеті ЗСА, яких домагаються деякі члени Конґресу, могли б послабити Америку до такої міри, що вона перестала б бути однією з „надпотуг" світу. Промовляючи в Сан Антоніо, Текcас, на конвенції резервових старшин фльоти, сен. Товер сказав, що після запропонованих редукцій, в світі залишалася б тільки одна „надпотуга", а саме — Совєтський Союз.

ОСТАННЄ ОПИТУВАННЯ ПЕРЕВЕДЕНЕ ІНСТИТУТОМ ҐЕЛЛУПА виявило, що з американців, які минулої середи слухали промову през. Р. Ніксона в справі Вотерґейту, 44 відсотки не думали, що промова була переконлива, а 27 відсотків думали, що була.

МІЖНАРОДНА ОРГАНІЗАЦІЯ ДЛЯ СПРАВ ОБОРОНИ ПРАВ ЛЮДИНИ АМНЕСТІ ІНТЕРНЕШЕНАЛ у своєму комунікаті позитивно оцінила рішення грецького президента Пападопульоса дати амнестію всім грецьким політичним в'язням. Амнесті Інтернешенал висловила сподівання, що амнестія буде поширена також на політичних грецьких еміґрантів і що буде встановлений окремий трибунал, який розгляне відомі обвинувачення про тортурування в'язнів у грецьких тюрмах.

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ ФІНЛЯНДІЇ рішуче виступила проти того, щоб Фінляндія встановила співпрацю з Европейським Спільним Ринком. Згідно з заявою компартії, яка, очевидно, збігається із становищем Кремля, співпраця Фінляндії з Европейським Спільним Ринком йде врозріз з напрямними зовнішньої політики Фінляндії та „є проти інтересів фінляндського народу".

КІПРСЬКА ПОЛІЦІЯ АРЕШТУВАЛА провідного діяча кіпрського підпілля Ставроса Ставру, заступника генерала Г. Ґріваса. Разом з Ставру поліція захопила ряд важливих документів і плянів підпілля, а в першій мірі проєктовані протиурядові акції, які мали небавом початися на Кіпрі. Арешт Ставру є серйозним ударом для руху під проводом ген. Ґріваса, який перед тижнем зажадав від архиєпископа Макаріоса резиґнації з посади прем'єр - міністра Кіпру. Ген. Ґрівас заступає ідею об'єднання Кіпру з Грецією.

У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ ЗРОСТАЄ НЕЗАДОВОЛЕННЯ Европейським Спільним Ринком. Господарські труднощі Великої Британії на сучасному етапі населення приписує фактові, що Британія приступила до Европейської Спільноти. В першій мірі населення незадоволене зростом цін на харчові продукти. Для уряду прем'єр-міністра Гіта такі настрої нічого доброго не ворожать, тимбільше, що власне Гіт був великим прихильником приступлення Великої Британії до Европейської Спільноти.

В НЮ ДЕЛІ ВІДНОВЛЕНО ПЕРЕГОВОРИ між Індією та Пакістаном, які якийсь час були перервані. Мета переговорів довести до погодження в питанні наслідків індійсько-пакістанської війни з 1971 року, створення Бангла-Деш та звільнення пакістанських воєнних полонених.

ПОЧИНАЮЧИ З 1974 РОКУ, В ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ почне виходити Чехо-словацька енциклопедія у 12-и томах, які міститимуть 64 тисяч статтей. Робота над енциклопедією в повному розпалі. За інформаціями з Праги, енциклопедія буде „першою великою енциклопедією періоду будівництва соціялізму в ЧССР".

ВЕЛИКИМ ФЕСТИВАЛЕМ УНС У ПЕНСИЛЬВЕНІЇ ВІДЗНАЧЕНО 80-РІЧЧЯ „СВОБОДИ"

Варнсвіл, Па. — Понад 1,500 осіб — серед них провідні діячі Українського Народного Союзу, представники громадського життя, старші віком піонери і їх нащадки з чотирьох ґенерацій — відзначили 80-ліття „Свободи" в рамцях дво - денного Фестивалю, що його влаштував тут, в серці перших проявів українського зорганізованого життя на Північно - Американському континенті, окремий комітет патронатом УНСоюзу в суботу і неділю, 18-го і 19-го серпня 1973 року.

Десять винайманих автобусів та сотні автомобілів з реєстраційними плитками навіть таких стейтів, як Мічіґен і Огайо, крім сусідніх Ню Йорку, Ню Джерзі та Мериленду, привезли сотні гостей до цієї мальовничої частини Пенсильвенії, де 79 років тому був створений УНСоюз, сьогодні найбільша і найстарша українська організація у вільному світі, за ініціятивою його пізнішого офіційного органу „Свобода" та творчими заходами перших українських поселенців.

Програму недільного концерту, багатого своєю різноманітністю та виступами передових українських мистецьких сил, попередили молебні в українському католицькому та православному обрядах, що їх відслужили священики одного і другого обрядів на сцені просторої залі в Лейквуд Парк. Молебен в Католицькому обряді відслужив Владика Василь Лостен з яким співслужили: о. шамб. Йосип Баца, Фреквіл, Па., о. декан Юрій Дубицький, Шамокін, Па., о. радник Василь Стебельський, Майнерсвіл, Па., який і виголосив відповідну проповідь, о. Микола Фісаник, Нентікок, Па., о. Теодор Данусяр, Шенандоа, Па., о. Тома Корпик, Маґоной Сиnі, Па., о. Іван Червінський, Сентралія, Па., о. Степан Шиманський, Гейзелтон, Па.

Опісля митрофорний протоієрей о. Андрій Дворакївський, парох української православної церкви Пресвятого Вознесення Пречистої Діви Марії в Нортгемптоні, Па., в асисті отців Нестора Коваля із Скрентону, Па., та о. Омеляна Мицика, мол., з Майнерсвіл, відправив молебень у православному обряді. Прот. Дворакївський рівнож відмітив значення цього святкування та ролю УНСоюзу і „Свободи" для дальшого розвитку українського зорганізованого життя в Америці і Канаді.

Концерт, попереджений коротким словом голови Комітету, головного радного і асистента керівника організаційного відділу УНС Степана Гавриша, започаткувала відспіванням американського, канадського і українського національних гимнів оперова співачка Марія Лисогір. В тригодинній програмі української музики, співу і танку, під довгі оплески численних глядачів, що майже вщерть заповнили велику залю, виступали: Ансамбль Бандуристок ім. Лесі Українки з Українського Православного Осередку в Бавнд Бруку; 20-членна танцювальна група і 30-членний дівочий хор української католицької парафії в МекАду, Па., під орудою Миколи Бойчука та Юлії Меренди; сопрано Марія Лисогір, яка

(Закінчення на стор 3-ій)

Родина і громада супроводили св. п. Анну Слободян на вічний спочинок

Елизабет, Н.Дж. — Опечалений чоловік Роман, колишній довголітній головний касир і тепер почесний член Головного Уряду УНСоюзу, дочка Галинка та сини Данило і Григорій зі своїми родинами, як і велика громада приятелів і знайомих супроводили в понеділок, 20-го серпня, на вічний спочинок св.п. Анну Слободян, яка померла тут минулого четверга, 16-го серпня, на 74-му році життя. Між тими, що супроводили св.п. Анну Слободян в останню дорогу з церкви св. Володимира на „Вічнозелений" цвинтар, були й головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір, заступник головного предсідника і рекордовий секретар Володимир Сохан, довголітня співпрацівничка Романа Слободяна і тепер сама головна касирка УНСоюзу пані Уляна Дячук, редактор „Свободи" А. Драган та ін. Похоронного обряду довершив в похоронному заведенні, в церкві і опісля на цвинтарі місцевий український католицький парох о. Йосип Федорик. Поховано св.п. Анну Слободян на цвинтарі в безпосередньому сусідстві від могили довголітнього приятеля родини Слободянів св.п. д-ра Луки Мишуги.

В Ню Йорку помер нагло св. п. інж. Роман Баранський

Ню Йорк. — У понеділок, 20-го серпня, в полудневих годинах тут помер нагло на удар серця на 63-ому році життя св.п. інж. Роман Баранський, відомий громадський і, зокрема, пластовий діяч, член і співосновник Товариства Українських Інженерів Америки, довголітній голова Пластової Фундації в Ню Йорку, член Крайової Пластової Старшини і Пластової Ради. Панахиди будуть відправлені в середу 22-го і четвер 23-го серпня ц.р. у похоронному заведенні Яреми в Ню Йорку. Похорон відбудеться в п'ятницю, 24-го серпня на Український Православний Цвинтар у Бавнд Бруку, Н.Дж.

ПОМЕРЛА СВ. П. КАЛИНА ПОПЕЛЬ

З Філядельфії наспіла вістка, що там 14-го серпня ц.р. померла ненадійно на 59-ому році життя св.п. Калина Попель, дружина довголітнього дописувача да „Свободи", проф. Івана Попеля.

Діяльність і творчість Д. Донцова буде предметом студійної конференції в Ню Йорку

Ню Йорк. — Заходами управ Академічного Товариства „Зарево" та Сеньйорату ТУСМ в Ню Йорку 29 вересня буде влаштована студійна конференція, присвячена аналізі різних аспектів діяльности і творчости видатного українського політичного мислителя д-ра Дмитра Донцова, який помер 30 березня ц. р. На конференції доповідатимуть: д-р Марко Антонович, Ярослав Гайвас, мгр Микола Кравчук та д-р Михайло Сосновський. Роботою конференції керуватимуть проф. П. Голубенко та проф. Дмитро Штогрин. Конференція відбудеться у приміщеннях Українського Інституту Америки.

Виявлено можливість змови на життя през. Ніксона

Ню Орлінс, Люїзіяна. — У понеділок, 20-го серпня, Таємна Служба, яка відповідає за охорону Президента, сповістила, що вона розкрила можливість існування змови з метою атентату на президента Ніксона під час його відвідин Ню Орлінсу. Внаслідок цього, президентська моторкада переїхала з Міжнародного Летовища в Ню Орлінсі до Ріверґейт Конвеншен Сентер, де Президент мав виголосити промову, цілком іншим шляхом ніж було заплановано. Таємна Служба не подала подробиць про цю змову, але підтвердила, що вона зверталася до поліції Ню Орлінсу, щоб поліційні чинники знайшли й арештували Едвіна М. Ґаудета, колишнього поліцая, який 15-го серпня ц. р. мав заявити, що плянує вбити президента Ніксона. Ґаудет, який був звільнений зі служби в Нюорлінській поліції 1967-го року, був арештований в 1970-му році за кинення запаленого американського прапору на авто президента Ніксона, який тоді відвідував Ню Орлінс. Але речник Таємної Служби зазначив, що звернення до поліції Ню Орлінсу в справі Ґаудета не означало, що Ґаудет був замішаний в цій змові на життя Президента. Деякі коментатори думають, що вимога Таємної Служби арештувати Ґаудета була тільки запобіжним заходом і не була цілком зв'язана зі здогадною змовою. Таємна Служба також оголосила, що в місцевості Арройо Ондо, Ню Мехіко, увечері того самого дня, відбулася перестрілка між службовцями Таємної Служби та чоловіком, який правдоподібно був Едвіном Ґаудетом. Агенти сказали, що після перестрілки, Ґаудетові вдалося втекти. Щодо самої змови вбити президента Ніксона, то речник Таємної Служби заявив, що вже тиждень тому Таємна Служба почала розглядати чутки про існування такої змови та що в розслідах мала допомогу Еф-Бі-Ай і Нюорлінської поліції. Але деякі члени Нюорлінської поліції висловили сумніви щодо існування такої змови, заявляючи, що на це не має жадних доказів. Натомість інші поліційні службовці підтвердили, що день перед приїздом Президента, хтось був вкрав авто шефа Нюорлінської поліції, яке через 6 годин знайдено, та що в іншому випадку був вкрадений уніформ одного поліцая. Чи ці крадежі мають якийсь зв'язок із здогадною змовою на життя Президента — не відомо. Президент Ніксон відвідував Ню Орлінс, щоб виголосити промову під час крайово. конвенції Ветеранів Закордонних Воєн.

В. Роджерс наголосив важливість договору про обмеження стратегічної зброї

Вашинґтон. — Займаючи на пресовій конференції 20 серпня становище до поточних питань зовнішньої політики ЗСА та міжнародної ситуації в загальному, державний секретар Вільям Роджерс особливо підкреслив важливість позитивного завершення переговорів в справі обмеження стратегічного озброєння між ЗСА та СССР. Акутність цього питання зросла, говорив державний секретар, у зв'язку з успішним випробуванням совєтами міжконтинентальної ракети з більшою кількістю зарядів, що матиме вплив на силове відношення між ЗСА та СССР. З цих міркувань, заявив В. Роджерс повинен бути реалізований плян підписання такого договору не пізніше як по кінець 1974 року. Як відомо, на тему цього нового совєтського досягнення і загрози для ЗСА говорив кілька днів раніше секретар оборони Джеймс Шлезінджер, а коли йдеться про В. Роджерса, то у відповідях журналістам він намагався насвітлити це совєтське досягнення як „звичайний факт", ради якого не треба попадати в паніку. Такий розвиток подій на цьому відтинку, говорив він, був до передбачення. Совєтське досягнення вимагатиме тільки додаткової призадуми над охоронними засобами, щоб забезпечитися перед обманом з будь--якої сторони і перед будь-якими „несподіванками".

Щодо інших міжнародних проблем, то В. Роджерс зокрема позитивно висловився на тему найновішого розвитку подій у Греції у зв'язку із скасуванням там військового стану та з проголошенням амнестії для політичних в'язнів. Такий розвиток подій в Греції йде по лінії вимог, що їх Уряд ЗСА постійно ставив до грецького уряду в минулі роки у зв'язку з закидами проти військового режиму в Греції. В. Роджерс позитивно висловився також з того приводу, що намагання перевороту в Ляосі закінчилося безуспішно, бо це створює реальні передумови для повного замирення у цій країні. Розвиток подій у Південному В'єтнамі, за словами В. Роджерса, не надто розбігається із сподіваннями, враховуючи загальну атмосферу у цій країні. Коли ж йдеться про Північний В'єтнам, то він може розраховувати на американську допомогу щойно тоді тільки, коли відтягне свої війська з Камбоджі та Ляосу і буде дотримуватися стисло постанов договору про перемир'я у Південному В'єтнамі. В. Роджерс підтвердив, що Міжнародна комісія контролі і нагляду у Південному В'єтнамі небавом почне працю, як тільки туди переїде іранський військовий контиґент силою 290 людей і займе місце Канади.

Пекін таврує московських „соціял-імперіялістів"

Гонґ-Конґ. — Тут одержано повідомлення про те, що комуністична китайська преса покористувалася 5-ою річницею совєтського нападу на Чехо - Словаччину, щоб заатакувати СССР і совєтську політику. За окресленням китайського пресового аґенства „Новий Китай", „інвазія і окупація Чехо - Словаччини совєтським ревізіоністським соціял - імперіялізмом є незвичайно яскравим виявом політики сили і політики аґресії... Вона (ця інвазія) вказує на повне банкротство совєтського модерного ревізіонізму. Вона відкрила очі народам світу на гидкі прикмети соціял-імперіялізму. Обманливі трюки совєтського комуністичного секретаря Леоніда І. Брежнєва і спілки стають щораз менше ефективними... Аґресія проти Чехо - Словаччини з боку нових царів Кремля тільки служить як новий зашморг на їхніх шиях, зашморг, який з бігом часу буде щораз більше звужуватися. Щоб прикрити свої диявольські прикмети соціял - імперіялістів, Брежнєв і йому подібні говорять схидно про „мир" і „безпеку", підступно проповідуючи „респект" для „суверенности" і „незалежности" Чехо - Словаччини... але брехнею не можна прикрити незаперечних фактів".

З УКРАЇНИ ОДЕРЖАНО СПИСОК ЗВІЛЬНЕНИХ ІЗ ПРАЦІ ПРОФЕСОРІВ Й УСУНЕНИХ ІЗ ЛЬВІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ СТУДЕНТІВ

Ню Йорк. — (Пресова служба ЗП УГВР). — В доповненні до поданих 9 серпня ц. р. повідомлень про арешти студентів і звільнення з праці професорів Львівського Університету ім. І. Франка, з України одержано список звільнених з праці в цьому ж університеті у зв'язку з перебуванням у Львові в травні 1973 р. двох режимних комісій — однієї з Києва під проводом секретаря ЦК КПУ Валентина Маланчука і другої із Москви — професорів та усунених із нього студентів. Згідно з одержаними вістками із праці були звільнені між іншим такі професори й викладачі:

Ірина Гузар, народжена 1905 р., доктор філологічних наук, доцент, авторка шкільних підручників для навчання німецької мови й викладач граматики тієї ж мови у Львівському Університеті з 1940 р.

Йосип Кобів, нар. 1910 р. кандидат філологічних наук, доцент ЛУ з 1945 р., керівник катедри латинської мови, редактор неперіодичних збірників „Питання клясичної філології" й автор багатьох праць. Звільнений із праці під претекстом, що під час гітлерівської окупації був головою клюбу шахістів у Львові.

Олександер Гуць, викладач фізичного факультету. звільнений із праці під претекстом знайомства із засудженими М. Осадчим, В. Чорноволом та іншими.

Любомира Попадюк, викладач німецької мови, звільнена під таким же претекстом, як О. Гуць. Син її Зорян був арештований в 1972 р.

Теоктист Пачовський, нар. 1907 р., літературознавець, кандидат філологічних наук, доцент ЛУ, автор багатьох праць з історії української і польської літератури, звільнений із праці під претекстом, що його батько був священиком. У Львівському Університеті працював з часу закінчення студій в 1933 р.

Ганна Ластовецька, нар. 1923 р., кандидат філологічних наук, викладач польської мови при катедрі слов'янської філології з 1954 р., авторка багатьох праць, в тому числі також з історії чеської мови.

Худаш, доцент, викладач психології.

Серед арештованих і потім виключених з Університету у зв'язку з появою на університеті самвидавного журналу „Поступ" і поширенням листівок із протестом проти заборони святкування пам'яті Т. Шевченка з Університету студентів, названі між іншим такі прізвища: Василь Ганущак, Володимир Удовиченко, Богдан Рокицький, Володимир Яворський, Галина Яремич, Валя Корнійчук — усе студенти української філології, та Леонід Філонов, Іван Сварник, Володимир Козовик, Маріян Долневський, Ігор Петрина — студенти факультетів історичних наук й журналістики.

Совєтський радіокоментатор перестерігає слухачів закордонних радіостанцій, щоб не посилали їм своїх адрес

Москва. — Відомий совєтський режимний коментатор Юрій А. Жуков, офіційний речник Кремля, виступив у суботу 18 серпня в совєтській телевізії з атакою на „підривну" діяльність американських радіостанцій „Свобода" й „Вільна Европа", натавровуючи водночас із цим намагання урядового американського „Голосу Америки" добиватися одержування адрес від його слухачів в СССР для пересилання їм різних матеріялів. Жуков, намагаючись відстрашити совєтських громадян від будь-яких контактів із закордоном, заявляв під час виступу на різні лади, що ці адреси потрібні названим американським радіостанціям, в тому й „Голосові Америки" головним чином для розвідчих цілей і що радіостанції передають всі зібрані ними адреси керівництвам шпигунських централь для використання у підривній роботі на терені СССР і розсилання ворожої для совєтського ладу літератури. Попереджуючи про це, Ю. Жуков ствердив, що керівництва цих радіостанцій не видавали б на їх свої радіопередачі мільйони долярів тільки з тією метою, щоб дати розвагу слухачам в СССР і що ведуть вони свою діяльність виключно з метою поширення свого впливу й ідей на громадян СССР і для використання їх у шпигунсько - підривній діяльності проти Совєтського Союзу. Покликався при тому, Жуков на американського сенатора Фулбрайта, який нібито мав визначити діяльність американських радіостанцій, як „систему брехні, ошуканства й конспірації".

Збори Конференції Українських Пластових Організацій відбудуться в Детройті на початку вересня

Детройт. — В днях від 1-го до 3-го вересня ц.р. тут, на передмісті Трой, в приміщеннях "Troy Hilton Inn" відбудуться шості з черги збори Конференції Українських Пластових Організацій — КУПО, що проходитимуть під гаслом: „Зміцнення виховних кадрів — запорука росту Пласту". Реєстрація учасників нарад почнеться вже в п'ятницю, 31-го серпня увечері і продовжуватиметься в суботу, 1-го вересня рано. Наради почнуться о год. 10-ій перед полуднем і того дня в їх програмі, крім відкриття, є вибір Президії і прийняття порядку нарад, читання і прийняття протоколу з попередніх нарад, вибір комісій: номінаційної, верифікаційної, бюджетової, статутової, резолюційної та виховно-правильникові, звіти і дискусія над ними і уділення абсолюторії та о год. 8-ій вечора спільна вечеря із словом Начального Пластуна. Наради продовжатимуться в неділю, 2-го вересня після Богослужень. Того дня на порядку нарад є звіти комісій, ухвали та вибір керівних органів. Приміщення в "Troy Hilton Inn" можна замовляти телефоном (313)-583-9000.

ЗАПОВІДАЮТЬ ДЕЛЕҐАТСЬКИЙ З'ЇЗД УПІСТІВ

Головна Управа Т-ва к. Вояків УПА ім. ген. хор. Романа Шухевича - Тараса Чупринки інформує, що 15-ий Делеґатський З'їзд відбудеться в днях 15 і 16-го вересня ц. р. в Ірвінґтоні, Н. Дж. На закінчення першого дня нарад, в суботу 15го вересня, відбудеться бенкет з мистецькою програмою.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Роковини розбишацької доктрини

21-го серпня проминуло п'ять років з того дня, коли вперше на практиці застосовано „доктрину Брежнєва". Вночі з 20-го на 21-го серпня 1968 р. війська СССР, Польщі, Угорщини, Болгарії та Східньої Німеччини напали на Чехо-Словаччину, щоб зліквідувати там „ревізіоністську" групу Александра Дубчека, тодішнього лідера комуністичної Чехо-Словаччини. У вислі́ді цієї збройної інвазії, виправданням якої була „доктрина Брежнєва", в Чехо-Словаччині припинено процес внутрішньої лібералізації і привернено систему поліційного режиму та терору супроти інакшомислячих.

Совєтська агресія не знайшла належної реакції збоку урядів західніх держав, не рахуючи негативної реакції громадських кіл окремих країн Заходу. Москва із своїми сателітами мала змогу розправитися з опозиційними елементами в Чехо-Словаччині, встановивши в країні послушний собі уряд. Чехо-Словаччину поновно перетворено на слухняну московську колонію, в якій довільно розпоряджається присланий Москвою генерал-губернатор з титулом совєтського амбасадора.

Розвиток міжнародніх відносин за останніх п'ять років не сприяв розвиткові свободолюбних тенденцій ні в Чехо-Словаччині, ні в СССР, ні в будь-якій іншій сателітній державі. Зручно використовуючи сприятливу для себе атмосферу на Заході, а в першій мірі в ЗСА, де перемогли тенденції до „мирного співіснування і співробітництва" з СССР, Москва подбала про те, щоб не тільки „призабулася" довершена п'ять років тому агресія в Чехо-Словаччині, але й щоб західні держави добровільно злеґалізували совєтський стан посідання в Европі та визнали совєтські загарбання за правосильні і „справедливі".

Немає сумніву, що в Москві тріюмфують московські комуно-імперіялісти, які переможною рукою вийшли з тих всіх труднощів, що постали перед ними у зв'язку з лібералізаційними тенденціями на всіх теренах совєтських володінь. Треба, однак, вірити, що насильне припинення лібералізаційних процесів на просторах совєтської імперії не означає їх кінця. Совєтської імперії на дальшу мету не врятує жадна розбишацька „доктрина".

А факти річ уперта

Київська „Літературна Україна", ч. 63 з 14 серпня ц.р. вийшла на американський лад із сенсаційною шапкою на першій сторінці з словами якоїсь „жінки з Монтреалю", що „українська контрреволюція не може спокійно дивитися на зростання української культури. Вона зі злости скаженіє..." — і з відсиланиям на статтю „Шевченків Кобзар викриває", надруковану на 3-ій сторінці.

Присвячена названа стаття, що її підписав відомий із пашквільних виступів у совєтській пресі, правдоподібно, каґебівський соратник Микола Дубина, „фальшуванню творчости Т. Шевченка буржуазними українськими націоналістами". Для прикладу наводиться два видання творів Шевченка на еміґрації — 4-томове за редакцією проф. Леоніда Білецького, опубліковане в 1952-1954 рр. у Вінніпеґу, та 14-томове, яке є передруком незакінченого варшавського видання за редакцією проф. Павла Зайцева і було перевидане з чотирма додатковими томами за редакцією Богдана Кравцева у в-ві М. Денисюка в Чикаґо в 1959-1963 роках. Критикуються ці видання підсовєтськими „шевченкознавцями" уже багато років особливо за вміщені в них статті й коментарі, в яких правдиво висвітлюється творчість Т. Шевченка, його національний світогляд та ідеї. Зокрема не до вподоби М. Дубині 13-ий том цього чикаґського видання, в якому зібрані праці і статті видатних українських шевченкознавців про Шевченка і його творчість, в тому числі й таких, як П. Куліш, В. Щурат, М. Грушевський, С. Єфремов, Ф. Колесса, М. Рильський, Л. Булаховський. „Удаючи з себе ревних поклонників великого Кобзаря, справляючи йому панахиди й молебні, ці закордонні пігмеї (тобто буржуазно-націоналістичні діячі — ред.) безцеремонно цензурують його твори, роблячи це з єдиною метою — посіяти серед українців Канади, США, Аргентини та інших країн, де є трудова еміграція, ненависть до Радянської України".

Абстрагуючи від того, що дописувач „Літературної України" навіть не бачив видань, про які пише — між сучасними українськими еміґраційними газетами й журналами він згадує тижневик „Сучасну Україну", який перестав виходити 1960 року, і між вміщеними в 13-му томі чикаґського видання статтями і працями називає статтю Є. Пеленського „Чар Шевченка" під перекрученим заголовком „Чар зілля" і т. ін. — поновна атака на згадані еміґраційні видання Т. Шевченка має на меті відвернути увагу від тієї цензурної практики, того викрилювання й фальшування, що його зазнає творчість Шевченка в умовах партійно-каґебівського тиску й цензури в Українській ССР. Стаття М. Дубини — це ще одне намагання дати відповідь на стверджені еміґраційними авторами факти брутального фальшування поетичної творчости Т. Шевченка, докладний перегляд яких був поданий у статті Б. Кравцева п. н. „Небезпечний «Кобзар»", що була надрукована в збірнику-альманаху УНС-НТШ „Наш Шевченко" 1961 року. Саме в цій статті виявлено, що в 1950-1955 роках із видань „Кобзаря" в УССР совєтська цензура викреслила 18 віршів і поем — 1 687 рядків, на 196 рядків більше, як їх викреслювала реакційна царська цензура.

Це такі факти. А факти — навіть за словами Леніна — річ уперта, і їх годі заперечити.

„За український мільярд" — новий кольоровий фільм в Україні

Київ. — Як інформує газета „Культура і життя" з 9 серпня, на Центральному телебаченні висвітлено щойно виготовлений кольоровий повнометражний фільм „За український мільярд". Тема фільму — „передовий досвід механізаторів, які чітко й організовано провадять збирання врожаю". Коли йдеться про назву фільму, то вона нав'язує до нібито добровільно прийнятого „колгоспниками і радгоспниками України" зобов'язання „продати державі один мільярд хліба" в цьому році.

Фільм включає також „найбільшого трудівника" Леоніда Брежнєва, коли він на спільному засіданні ЦК КП України і Верховної Ради УССР вручував Українській ССР орден Дружби народів. Газета пише, що „до стрічки включено кадри, які відобразили велику і яскраву промову генерального секретаря ЦК КПРС товариша Л. І. Бріжнєва перед учасниками засідання".

М. Сосновський

НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ У МІЖНАРОДНІЙ ПОЛІТИЦІ

70-ті роки у міжнародній політиці почалися в атмосфері, яка досить ґрунтовно відрізняється від атмосфери, що переважала у 50-их-60-их роках. Коли під кінець 60-х років президент Ніксон говорив про конечність покінчити у взаємних між державами з „періодом конфронтації" і перейти до „періоду переговорів", то насправді дуже мало людей усвідомлювало, про що фактично йдеться і які наслідки може мати для міжнародного укладу відносин практичне переведення в життя такої концепції. Сьогодні картина стала набагато виразнішою, а цілий ряд фактів, які у міжчасі виникли і стали невід'ємною частиною політичної дійсности у світі, дають підстави для аналізи, оцінки та висновків.

Коментуючи недавню конференцію на вершинах у Вашингтоні між президентом Ніксоном та генеральним секретарем КПСС Л. І. Брежнєвим, вашингтонський кореспондент московської газети „Известия" пише:

„Зовсім небагато часу проминуло від поїздки Л. І. Брежнєва до ЗСА, а кожний день приносить тепер щораз нові докази практичного застосування того, про що було досягнуто під час тієї поїздки. В першій мірі це стосується сфери совєтсько-американських контактів та зв'язків у різних ділянках. Вони безупину зростають. Совєтські космонавти в Америці. Американські продуценти і кінорежисери на фестивалі в Москві. Відкриття у Ленінграді консульства ЗСА, а у Сан Франсіско — совєтського консульства. Створення совєтсько-американської торговельної палати. Зв'язки і контакти, які служать справі взаємозрозуміння, взаємовигідного співробітництва, мирних відносин".

Цей совєтський коментар на тему совєтсько-американських відносин можна поширити на інші події й на інші держави, зокрема, коли йдеться про держави Західньої Европи, Японію тощо. Очевидно, коли цю картину доповнимо відтинком відносин між комуністичним Китаєм та ЗСА і іншими західніми державами, тоді одержимо досить докладний образ нових тенденцій на міжнародній арені, яких далекосяглого значення не можна не бачити чи недоцінювати. Справа в тому, що без уваги на те, чи ми цього хочемо, чи ні, ці нові тенденції безпосередньо заторкують життя народів цілої нашої планети, зокрема, очевидно, життя нашого народу, його пляни, сподівання і його боротьбу. Мало того, ці нові тенденції можуть заважити на нашому майбутньому на довгі роки й десятиліття.

Стабілізація політичного статус-кво

Підставовою засадою нової політичної дійсности у світі, чи точніше нових тенденцій у розвитку міжнародніх відносин, є готовість урядів тих держав, які у світі займають провідні позиції, цілком і повністю акцептувати той політичний статус-кво у світі, який оформився в роки після Другої світової війни. Вислів цьому ці держави дали, погодившися на Европейську конференцію в справах безпеки та співпраці, перша частина якої недавно закінчилася у Гельсінках. Очевидно, вирішальну ролю в цьому відіграв крутий зворот у політиці СССР, що створило пригожу „атмосферу" для започаткування серії „відпружень" на різних відтинках в Европі, а має завершитися, чи вже вивершується у формі „відпруження" у світовому маштабі.

Ми може ще не зовсім усвідомлюємо собі важливість такого роду тенденцій і такої настанови для політичного майбутнього світу. Надто довго велися розмови й дискусії на тему „відпруження" і „мирного співіснування" без жадних конкретних висідів та наслідків, і якоюсь мірою всі ми вже освоїлися з цим, звикли оцінювати такого роду тренд, як один із чергових трюків совєтської пропаганди. Багато наших публіцистів і політичних діячів не перестають писати і оцінювати ситуацію в світі, далі виходячи з позицій 60-их чи навіть 50-их років, що, очевидно, унеможливлює їм бачити дійсність такою, якою вона насправді є.

Справа в тому, що на сучасному етапі ситуація докорінно змінилася в тому сенсі, що питання стабілізації політичного статусу-кво пересунулося з площини пропаганди у площину реальної політики, під якою підписуються не тільки СССР та держави совєтської сфери впливів, але й практично всі держави Заходу. Якщо не станеться чогось справді незвичайного на міжнародній арені протягом найближчих місяців, то на заключній частині Европейської конференції в справі безпеки прийде до формального визнання політичного перерозподілу Европи і остаточної леґалізації російських загарбань, що їх довершив совєтський режим від часу т. зв. жовтневої революції в Росії.

Тріюмф російського імперіялізму

Европейська конференція в справі безпеки, а також період політичного відпруження у міжнародніх відносинах треба вважати як повний і чи не найбільший після Другої світової війни тріюмф совєтської політики і дипломатії. Цей тріюмф має потрійний аспект: а) внутрішній, коли йдеться про ситуацію на просторах совєтського бльоку; б) на

(Закінчення на стор. 3-ій)

Олександер Оглоблин

НАШ НАУКОВИЙ ДОРІСТ

(Оцінка дисертації Ореста Субтельного*)

I

Тема, яку обрав собі для докторської дисертації Орест Субтельний, має важливе історичне і історіографічне значення. Справді, діяльність Гетьмана (екзильного) Пилипа Орлика, що тривала понад 30 літ, відбувалася в переломовий момент в історії Східньої Европи та України. И загальна політика Орлика щодо Кримського Ханства і Оттоманської Імперії, і навіть його взаємини з урядами цих країн мусіли тою чи іншою мірою впливати на хід політичних подій на Сході Европи.

Не зважаючи на очевидну вагу цієї проблеми й видатну постать самого Орлика, як людини й політичного діяча, ці питання залишалися досі не вивченими як слід ні в історіографії українській, ні тим паче в історіографії світовій. Українська історична наука щойно після Першої світової війни почала займатися проблемою П. Орлика. Це робилося переважно в умовах еміґрації, бо над цією проблемою в совєтських умовах, починаючи з 1930-их років, зависло невблаганне табу. Зрештою, й головні архівні джерела для цієї теми були поза межами СССР.

Праці істориків-еміґрантів Ілли Борщака й Бориса Крупницького, присвячені Орликові, хоч внесли багато нового матеріялу й висвітлили чимало моментів його діяльности, мали, з причин незалежних від цих дослідників, дві головні вади: 1) вони не були побудовані на ділості архівного матеріялу про Орлика — Борщак мав у своєму розпорядженні лише французькі архіви, а Крупницький — лише німецькі (саксонські та пруські) архіви й частково шведські архівні матеріяли. Не зважаючи на це, 2) вони намагалися охопити цілу політичну діяльність Екзильного Гетьмана — без глибшого вивчення всіх її окремих сторін і змін у процесі історії. Наслідком того деякі важливі питання, наприклад турецько-татарська політика Орлика, не були вивчені як слід.

Цих вад своїх попередників щасливо уникнув Орест Субтельний.

II

Які positiva монографії Ореста Субтельного?

I. Джерельна база дослідження широка й міцна. Автор використав такі важливі архівні джерела, як: а) архів Пилипа й його сина гр. Григора Орликів (Франція: Париж і замок Dinteville), зокрема величезний і досі ще мало досліджений Діяріюш Гетьмана Орлика (понад 2 000 аркушів), що містить також значну частину політичного листування Гетьмана (понад 250 документів); б) французькі урядові архіви; в) багаті польські архівні матеріяли про Орлика, які ще досі не були використані українськими істориками; г) австрійські урядові архіви; не кажучи вже про опубліковані раніше джерела.

В цьому архівному багатстві автор зумів знайти основне для своєї теми — й уникнути навали другорядного. До цього треба додати, що Субтельний дуже добре обізнаний з науковою літературою в різних мовах про П. Орлика та його добу. Його бібліографія майже вичерплива.

Субтельний добре володіє методою історичного досліду й технікою науково-дослідної праці.

Все це дало йому можливість створити чіткий, прозорий плян монографії й побудувати будівлю, яка — я певний цього — втримає своє місце в історичній науці на протязі довшого часу.

Основна концепція особи й діяльности Гетьмана Пилипа Орлика — в монографії О. Субтельного — на мою думку, цілком правильна, і вона буде прийнята історичною наукою. Це й є найбільше досягнення дослідження О. Субтельного. Але не тільки це. Він поновому освітлює низку окремих питань і моментів політичної діяльности Орлика. Зокрема О. Субтельний дав уперше аналізу Українсько-Кримського Трактату 1711 року й Українсько-Турецької Угоди 1712 року.

III

Negative, чи скорше desiderata щодо праці О. Субтельного.

Треба визнати, що бути опонентом дисертації О. Субтельного — це річ не легка. Але з титулу офіційного опонента й беручи до уваги також, що кожний людський твір має ті чи інші недоліки, я можу вказати - і то не як negativa, а скорше як desiderata, на певні недоліки монографії.

1. Автор, на мою думку, перебільшив вплив антимусульманської ідеології Орлика на його політику щодо Криму й Туреччини. 2. В дисертації не досить з'ясовано розбіжності політики поміж Орликом і Запорожцями (в особі кошового Костя Гордієнка та його наступників). Аджеж ці розбіжності мали виразний соціяльно-політичний характер і, так чи інакше, впливали на відносини з Кримом, в тим часом і Туреччиною. 3. Треба було б звернути більшу увагу на ролю інших членів українського екзильного уряду, де було два головні угруповання (старша ґенерація на чолі з Дмитром Горленком, яка згодом скапітулювала перед Москвою; і молодша ґенерація, зокрема свояки Орлика — Герцики, Мировичі та інші, які до кінця підтримували Орлика). 4. Нарешті, в дисертації подекуди трапляються дрібні неточності й редакційні або друкарські помилки, на яких я зараз не буду спинятися.

Але всі ці — втім дуже нечисленні недоліки й помилки, які зовсім легко можна буде виправити, ніяк не зменшують основної й великої вартости монографії Субтельного.

IV. Висновки

На підставі цього я можу ствердити, що: 1. Монографія п. Ореста Субтельного повністю відповідає всім вимогам докторської дисертації. Більше того, це одна з найкращих дисертацій, з якими мені доводилося мати діло протягом моєї вже багатолітньої академічної діяльности. 2. Ця монографія становить цінний вклад в науку історії України. Тепер ми маємо першу американську (і взагалі англомовну) монографію про Гетьмана Пилипа Орлика. 3. Праця п. Ореста Субтельного робить честь не тільки її авторові, але й Гарвардському університетові, який його виховав.

За традиційною европейською системою академічних оцінок, дисертацію Ореста Субтельного треба оцінити, як suma cum laude.

*) Захист дисертації О. Субтельного, при якій проф. О. Оглоблин був головним опонентом, відбулась у Гарвардському університеті 29 квітня 1973 р.

Любов Коленська

БЕРЛІНСЬКИЙ „МУР ГАНЬБИ"

У непривітний, дощовий день, під акомпаньямент невеликої оркестри поховано 1-го серпня цього року східньонімецького диктатора Вальтера Ульбріхта. Як пише в журналі „Тайм" европейський кореспондент Віллям Радемекерс, день похорону диктатора ледве що не збігся із зловіщою дванадцятою річницею (13 серпня 1961 р.) створення берлінського „муру ганьби" — найгіршої спадщини Вальтера Ульбріхта.

... Ще вночі східньонімецькі вояки в сталевих шоломах несли звої колючого дроту, закладали високу огорожу і уставлялися зразу на постах, щоб гостро і чуйно берегти цю демаркаційну лінію, яка й досі, вже роками, відділює Західній Берлін від Східнього... Коли прийшов світанок, границю замкнено. Коло Бранденбурзької Брами тисячі західніх берлінців лаялись, вигукували погрози і зневажливі слова на адресу східньонімецьких вояків, які нерухомо стояли за барикадами...

Подалі демаркаційної лінії із помешкання по стороні Східнього Берліну, ледве тримаючись вікна, майже звисала над землею старенька жінка, яка не вспіла втекти. Пожежники зі сторони Західнього Берліну напнули великий брезент, але вона вагалася... Товпа остерігала її, що вже наближається поліція, і вона, таки не маючи відваги вискочити, повернулася вглибину помешкання...

Відколи побудовано берлінський мур — 69 людей вбито при намаганні втекти, 99 важко поранено, сотні виарештувано, але тисячам таки вдалося вирватись на волю. Троє берлінців, перемалювавши авто „Волга" на військову барву, переодягнулися у російські уніформи і, салютуючи східньонімецькій варті втекли. Одна жінка переїхала, скриваючись в танку з бензиною. Молодий, атлетичний чоловік перескочив через мур.

Східньоберлінський уряд пильно і проникливо охороняє свої кордони. Але все ж попереднього місяця вдалося дев'ятьом чоловікам прокопати в районі Целендорфу тунель і видістатися з червоного царства на волю.

Уряд Східньої Німеччини натискає на уряд в Бонні, щоб він приловлював професійних шмуглярів, які в Східньому Берліні поширюють західньоберлінську пресу і за 30.00 марок допомагають втекти із Східнього Берліну. Та в загальному берлінці по обох сторонах барикади привчилися жити кожний у своєму „царстві" — вони схожі на людину, що їй колись ампутували ногу і взаміну дали дерев'яну, і вона ледве пам'ятає, що був час, коли була цілою і здоровою.

На терені Обербаумбрюке, де ріка Шпрее творить природну границю, поставлено дерев'яний хрест і там у вітрі мають зв'ялі стеблини квітів на спогад про невідомого берлінця, якого застрілено вже майже по боці волі.

І тепер уже всім ясно, що берлінського муру не думають ліквідувати. Навпаки, його щораз більше зміцнюють, посилюють вартовими — і він смертоносний і майже непрохідний. Спочатку берлінський мур, який проходив почерез центр Берліну, мав завдовжки 27 миль. По Другій світовій війні, ще поки його побудовано, із Східнього Берліну втекли 3 000 000 людей. Сьогодні 100-милева демаркаційна лінія відмежовує Східній Берлін від Західнього. Вона нараховує 242 вартових вежі, 137 бункрів, 247 поліційних патрульних псів. А за муром тягнеться 35-милева огорожа, наладована електричним струмом, обведена глибокими окопами, заставлена пастками...

І після тих усіх років, коли до уряду Східньої Німеччини всі держави були повернулися спиною, тепер його визнають. Східня Німеччина має ввійти до Об'єднаних Націй. Її визнали 89 країн світу. Америка стоїть уже близько того, щоб нав'язати зі східньонімецьким урядом дипломатичні відносини. Незабаром до Східнього Берліну прибуде делеґація Державного Департаменту ЗСА, щоб поміж іншими справами продискутувати місце льокації американської амбасади. Правдоподібно, що її примістять зараз поза Бранденбурзькою брамою, яка саме межує з берлінським „муром ганьби..."

Галина Крусь

ФОЛЬКСДОЙЧЕРКА

(Із щоденника остівки)

Ті, чиї прізвища починаються на перших п'ять літер абетки, вишикувалися в коридорі адміністраційного бараку. І лікарська перевірка почалася. Зіна Багацька вже наближається до дверей, поруч Марії Дибки стоїть Галя Чайчевська; щось навперебій розповідають одна одній, ніяк не можуть розлучитися. Я, зміравши поглядом чергу, заходжу в середину: маю справу до ляґерфюрерки.

— Фройляйн Зіберт, мила фройль Зіберт! Це триватиме годинами... А я спокійно й спати не буду, якщо не покажу вам щось. Чи могли б ви вийти на кілька хвилин?

Ляґерфюрерка каже Уляні, таборовій медсестрі, що схилилася над списками, обійтися якийсь час без неї. Вона за кілька хвилин повернеться. І ми виходимо. Уже минали чергу, як Зіна раптом пригадала щось, перепрошує дівчат, мовляв, зараз повернеться, і йде нашим слідом.

— Оце так забалакалася! — каже Чайка Дибці, — А мені ж до Уляни треба! Вибач, докажу іншим разом... — і прямує до дверей.

— Що ти хотіла, дитино? — питає мене ляґерфюрерка надворі.

— Щоб поглянули, як...

Тихесенький вечір
на землю спадає
І сонце сідає в
тихесенький гай...

Підходить Ольга.

— Спитай її, чи нас перевели в цей табір назавжди, чи тільки на деякий час.

Зіберт не знає. На старому місці відбудовують той барак, що недавно був пошкоджений бомбою, добудовують нові. А хто там буде?... Мабуть, французи — їх більше. Бо нема ніякого глузду переселяти нас знову туди — та ще й у побільшений табір! — коли ось цей розміром якраз для нас. (Донедавна тут жили італійки, але їх кудись переселили). А добре було б залишитися тут до кінця війни. Про краще місце й мріяти гріх. Табір, де ми жили перед тим, розташований у трикутнику — між залізницями, у сусідстві складу й кількох мостів. Перші бомби завжди падали туди. Це було якесь чудо, що за ввесь час тільки одна з нас була вбита...

А тут так гарно! З одного боку — через дорогу — цвинтар на горі. Чи фройляйн любить ходити на цвинтар? До покійників у гості... Я вже кілька разів ходила. Оглядала могили, читала написи, пробувала уявити всіх живими... Це ж тільки подумати: вони жили - раділи й плакали, любили й ненавиділи. І ось їх немає. І ніколи не буде... А навколо цвітуть квіти, як і раніше цвіли, світить сонце, як і перед тим світило, щебечуть пташки. (Правда, квіти та й пташки для більшости вже інші, але ми того не завважуємо). Вони ж сплять вічним сном. Живуть ще тільки в пам'яті найближчих... Дивний настрій опановує людину, коли відвідує цвинтар. Чи і їй знайоме це почуття?...

По другий бік табору — річка, луг, а далі — ліс. Як у раю! А в нас і пісня є, ніби для цього місця складена:

Під гаєм в'ється річенька...
Як скло, вода блищить;
Долиною зеленою
Кудись вона біжить...

Чудова мелодія до цих слів! Шкода тільки, що ні я, ні Ольга співати не вміємо...

— Зате я співаю, — підбігає Зіна й бере ляґерфюрерку під руку. — Бери її, Олю, під другу та тримай міцно! Я співатиму, а ти, — каже мені, — перекладай.

І понесла баварська річка невідому їй перед тим пісню - журбу:

Ой річечко, голубонько!
Як хвилечки твої —
Пробігли дні щасливі!
І радощі мої...

Кому-кому, а нашій фройляйн відомо, яке невловне те щастя. Це ж вона, не одружившися, повдовіла за першої світової війни. І тому, кажуть, черства й безсердечна, як усі старі панни. А француженки то й згадувати її спокійно не можуть. Кажуть, що майже всіх перемолотила. Вони страйкували, домагалися, щоб її від них забрали. На їхнє щастя навезли остівців. Ударила пару дівчат і в нашому таборі... Я не раз звертаю увагу товаришок на одну рису її вдачі: коли вона сердита, свариться, а підійди збоку й запитай щось — вона відповідає приязно. Не так, як молода фройляйн Пауля, що в такі хвилини „відгавкується"...

Наш гурт непомітно виріс. Уже й Чайка давно стоїть поруч, підспівує за іншими:

Як хороше, як весело
На білім світі жить!...

А який чорний світ для тих, що, поранені - пошматовані, борються зі смертю! Скільки матерів утратило дітей, скільки дітей осиротіло!... І хто, божевільний, придумав оцю війну?...

Я ж тільки захід сонця хотіла їй показати, а це вже й мені з Ольгою пора приєднуватися до черги. Фройляйн дякує, що вивели її з задушливої кімнати. Лікар і медсестра обійдуться без неї. Та й Уляна наша сидить там... Колись, як уже забудеться війна, згадуватиме, яких милих дівчат мала в таборі, що в такі чудові вечори, як оцей, пам'ятали й про неї...

Лишившися вдвох із Ольгою, якийсь час мовчимо. А тоді Ольга каже:

— Я ж знала, що найтяжчу частину тільки ти зможеш виконати.

— Але тільки ти можеш до такого додуматися! Я б не знала, що робити... А далі що? Кінця війни й не видно, а ця таємниця сама незабаром закричить на повний голос. Скільки вже місяців — два чи три?

— Щоб виграти пару тижнів, щоб передчасно не рознеслося по таборі... Ти й Чайка не зрадите нікому, Уляна також ні: з нею ніхто не дружить, а ляґерфюрерці казати ж не буде, як помагала дурити. Ми її ще вчора вмовили, а щоб не пере-

(Закінчення на стор. 4-ій)

НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ У МІЖНАРОДНІЙ ПОЛІТИЦІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

відтинку взаємин з комуністичним Китаєм; в) на відтинку взаємин з ЗСА.

У першому випадку Москва зуміла, з одного боку, розв'язати питання своїх европейських володінь, діставши підтвердження для нових кордонів своєї імперії в Европі, а з другого — створити ефективні передумови для зцементування основного ядра своєї імперії — самого СССР. У другому випадку, забезпечуючи свої позиції в Европі, Москва зуміла поліпшити свої позиції віч-на-віч комуністичного Китаю у боротьбі за першість у світовому комуністичному русі. Ніхто краще від китайських комуністів не доцінив цієї політичної гри Москви в Европі, і тому не приходиться дивуватися, що представники Пекіну доклали були стільки зусиль, щоб зірвати Европейську конференцію. Тепер не минає буквально ні одного дня, щоб совєтська преса не осуджувала Пекін за намагання протидіяти політичному „відпруженню" в Европі. Інший характер має питання американсько-совєтських взаємин, де тріюмф Москви аж надто очевидний. Коли в Европі Москва добилася леґалізації своїх загарбань, то на відтинку відносин з ЗСА вона добилася встановлення „паритету" у силовому відношенні між ЗСА та СССР.

Очевидно, СССР потребує ще багато часу і чимало допомоги, щоб „догнати й перегнати Америку" під оглядом технічним, економічним, сільськогосподарським тощо, але суть справи не в цьому, а в тому, що Москві пощастило врешті переступити „Рубікон" і в світовому укладі сил зайняти позицію поруч найбільшої і єдиної такого роду потуги — З'єднаних Стейтів Америки. А обставини укладаються так, що і ЗСА і інші держави, а також Японія, готові зробити зі свого боку все, щоб СССР якнайскоріше „догнав і перегнав Америку", як це недавно влучно підмітила одна англійська газета, коментуючи розміри технічної і економічної допомоги Заходу для СССР.

Немає сумніву, що якраз на наших очах російський імперіялізм, який своїми початками сягає далекого XV ст., вийшов на вершини, про які ледве могли мріяти його найбільші апологети XIX і XX ст. Ці тріюмфи російського імперіялізму є грізним мементо для всіх поневолених тим імперіялізмом народів, які в обличчі брутального натиску збоку Москви зустрічаються з повною байдужністю держав і народів т. зв. вільного світу, який, як пише паризька „Культура", „не має часу займатися ... внутрішніми справами інших країн .. бо всі зайняті достосуванням ідеології до бизнесу".

Парадоксальна ситуація

Спостерігаючи безупинний ріст російського імперіялізму, один момент особливо впадає у вічі: цей розвиток, а навіть розквіт російського імперіялізму наступив у час, коли в минуле відійшли всі інші імперіялізми і коли цілий світ ввійшов у період повної перемоги націоналізмів. Мало того, навіть отой ріст російського імперіялізму відбувається під прикриттям приманливих кличів національних визвольних воєн, унезалежнення і розвитку ще недавно уярмлених народів. Здавлюючи в себе, на територіях під своєю безпосередньою контролею найменші прояви національного відродження уярмлених народів, Москва одночасно виступає на міжнародній арені оборонцем прав усіх народів, речником національної ідеї. Навіть уся державно-політична структура СССР включно з т. зв. світовою соціялістичною системою — своєрідним совєтським коммонвелтом, подумана від самого початку під кутом обману зовнішнього світу.

Протягом століть російський імперіялізм виявив незвичайно велике вміння пристосовуватись до кожночасної дійсности, і ця його політична і тактична еластичність забезпечувала йому перевагу в минулому і той тріюмф на сучасному етапі, якого цілий світ нині є свідком. Ця властивість російського імперіялізму не ослабла, не зважаючи на всі внутрішні і зовнішні труднощі, і тому ніяк не можна не доцінювати його найновіших тріюмфів та легковажно ставитися до його реальних спроможностей. Актуальна політична ситуація у світі, „паритет" СССР із ЗСА на міжнародній арені, реальні виглядки на невтралізацію і „фінляндизацію" Европи — все це зобов'язує нас до ґрунтовної застанови над формами і методами нашої визвольної політики на ближче й дальше майбутнє.

ВИЙШЛА В СВІТ ЗБІРКА ПОЕЗІЙ

Олекси Мельниченка

„ВІД ЩИРОГО СЕРЦЯ"

Один прим. 3.00 дол. — Замовляти:

ALEX MELNYCHENKO

281 N.W. 43rd St. Apt. 2 Fort Lauderdale, Fla. 33309

Українсько-Американське Спортове Товариство в Рочестері, Н. Й.

— влаштовує —

в неділю, дня 2-го вересня 1973 року

(ЛЕЙБОР ДЕЙ ВІКЕНД)

„ЗУСТРІЧ СПОРТОВЦІВ"

В ПРОГРАМІ:

Год. 1-ша по пол. — ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ „ОЛД БОЇВ" з участю: УАСТ „Леви" — Чикаго, СТ „Україна" — Торонто, УАСТ — Рочестер.
Грище: Рочестерського Університету

Год. 6-та веч. — БЕНКЕТ

Год. 9-та веч. — СПОРТОВА ЗАБАВА при звуках оркестри „Нічна Мелодія".
Заля Українського Вест Сайд Клюбу
1101 Нортон вул.

Запрошуємо усе Українське Громадянство!

ВЕЛИКИМ ФЕСТИВАЛЕМ УНС У ПЕНСИЛЬВЕНІЇ ВІДЗНАЧЕНО...

(Закінчення зі стор. 1-ої.)

виконала чотири композиції, під фортеп'яновий акомпаньямент Володимира Гентіша, присвячуючи народну пісню „Діброво Зелена", в обробці А. Гнатишина, Соломеї Крушельницькій з нагоди сторіччя народин цієї світової слави української співачки; 40-членний чоловічий хор „Прометей" з Філядельфії під диригентурою проф. Михайла Длябоги; бас-баритон Метрополітальної Опери в Ню Йорку Андрій Добрянський, при акомпаньяменті Романа Стецюри. Цією багатою програмою вміло проводила конферансьє Аня Дидик.

Головну промову про дві свободи, „Свободу" — газету і свободу — волю народу, виголосив сен. П. Юзик, заступник головного предсідника УНС на Канаду. Сенатор Юзик у своєму слові, виголошеному в українській та англійській мовах, накреслив головні етапи в історії українського поселення в ЗСА і Канаді, ріст українства на цьому континенті, його вклад в розбудову країн нашого поселення і безперервний духовий зв'язок і допомогу українському народові на рідних землях в його стремліннях до волі і незалежности.

Під час програми, Аня Дидик представила приявних на фестивалю головних урядників УНСоюзу: гол. предсідника Йосипа Лисогора, заступників гол. предсідника проф. Івана Телюка, сен. Юзика і Марію Душник; заступника гол. предсідника і рекордового секретаря Володимира Сохана, гол. касира мгр Уляну Дячук, головних контролерів проф. д-ра Богдана Гнатюка та мгра Івана Винника, гол. радних Анну Гарас і Степана Гавриша, як теж гол. редактора „Свободи" Антона Драгана, редактора англомовного „Українського Тижневика" Зенона Снилика, редакційного співробітника „Свободи" Ігора Длябогу та ряд видатних союзових активістів — д-ра Івана Флиса з Ню Йорку, Василя Гузара з Рочестеру, Михайла Гентоша з Маганой Сіті та інших, які прибули на цей фестиваль на чолі поодиноких груп урядників і членів УНСоюзу. Рівнож присутня на фестивалі була цьогорічна Міс Союзівка, п-на Христина Товпаш.

Стейтовий сенатор Пенсильвенії Фред Гобс, представлений колишнім кандидатом на конґресмена Михайлом Кіцаком, відчитав спеціяльну резолюцію-проклямацію сенату цього стейту з нагоди 80-річчя „Свободи". Сен. Гобс передав проклямацію на руки гол. предсідника УНСоюзу п. Лисогора.

На фестиваль загостили з привітами також політичні діячі українського роду з цієї околиці — Рассел Ковалишин, член стейтової леґіслятури та Василь Рибак, колишній стейтовий репрезентант. Окреме письмове привітання передав своїм репрезентантом Іваном Одежинським чолова Представництва ВО УНРади в ЗСА ред. Володимир Віляїв. Сенатор ЗСА з Пенсильвенії Ричард С. Швайкер прислав привітальну телеграму.

Після закінчення концертової частини недільної програми, гості забавлялись під звуки оркестри „Союзівки" під орудою Володимира Добущака із вокальними дуетами Оксани Борбич і Петра Ґаладзи.

Напередодні концерту-фестивалю, в суботу вечером, в цій же залі відбулася забава з танцями під звуки оркестри Ричарда Бобинського з Коннектикат. Під час забави тричленне жюрі в складі п-і Марії Юзик, Андрія Добрянського та Василя Гузара вибрало на кралю УНС Пенсильвенії 16-літню Христину Словік, дочку відомих місцевих діячів Адольфа і Олени Словік та внучку колишнього гол. предсідника УНСоюзу Дмитра Капітули. На першу дружку обрано 18-літню Ірину Чаплинську з Аллентавн, Па., а на другу — її 16-літню сестру Аліцію. П-на Словік, як краля цього фестивалю, братиме участь в традиційному контесті за звання „Міс Союзівки 1974", що відбудеться на тій оселі УНСоюзу в суботу, 15-го вересня ц.р.

„Совєтська культура" називає імперіялістичною дитячу телевізійну програму „Сесамі Стріт"

Москва. — Газета „Совєтська Культура" назвала американську дитячу телевізійну програму „Сесамі Стріт" ще одним прикладом культурного імперіялізму ЗСА. У редакційній замітці до критичної статті, передрукованої з одного мехіканського журналу, „Совєтська Культура" писала, що ця дитяча програма має за завдання поширювати по інших країнах світу американську систему цінностей. Цей напад на програму „Сесамі Стріт" є частиною ширшої кампанії, яку Совєтський Союз провадить проти поширення на своїй території будь-яких ідей із Заходу. А в той самий час, Совєтський Союз старається здобути від ЗСА та інших індустріяльно розвинених країн Заходу капітал і технічне знання для врятування своєї економічної системи, яка находиться в безперервній кризі. „Совєтська Культура" заявила, що програма „Сесамі Стріт" старається поширити в інших країнах, а особливо в економічно нерозвинених, американські цінності, наприклад, вихваляє систему приватної власности, приватних підприємств та важливости гроша.

СТУДЕНТИ!

СТАНЬТЕ НА ЧАС ВАКАЦІЙ

ОРГАНІЗАТОРАМИ

Українського Народного Союзу

що запевнить Вам засоби для продовжування студій. Зголошуйтеся особисто, листовно або телефонічно:

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

81-83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

Телефони:

з Ню Йорку: BA 7-5337; з Ню Джерзі: 435-8740

Відзначена ґрадуантка

З нагоди закінчення шкільного року 1972/73 у Гантінґтоні Джуньйор ГайСкул у Абінґтон Тавншіпі, часопис Гантінґдон Глоб з 14 червня 1973 р. умістив допис, в якому відзначено, що молоденька українка, Христя М. Чижович, закінчила цю школу з відзначенням. Вона одержала найвищу нагороду Американського Леґіону т. зв. „Медалю Американізму", з-поміж 300 ґрадуантів цієї школи. Христя Чижович на протязі усіх років науки в цій школі, була відзначаючою ученицею, тобто була завжди на т. зв. „Дістінґвішт онор рол".

Крім згаданої найвищої нагороди, вона одержала й інші відзначення, а між іншим, з інструментальної музики, за її виступи у шкільній оркестрі, тому, що вона грає на флейті, фортепіяні й гітарі, а також співає у шкільному хорі.

Щоб належно плекати і розвивати музичні здібності Христини, батьки вписали її до УМІ у Філядельфії, і там вона, від 6-го року життя, побирає лекції гри на фортепіяні в клясі проф. Юрія Оранського й є дуже доброю ученицею. Про високі музичні здібності Христі Чижович свідчить факт, що вона, з доручення школи, взяла участь у конкурсі Концертової Асоціяції у Вейні, Па., та увійшла до передфінальної трійки найкращих учнів кляси фортепіяну.

Батьки Христини Чижович, дбаючи про її виховання в національному дусі, вписали її на Курси Українознавства Рідної Школи у Філядельфії, і там вона одержує найвищі оцінки з усіх предметів. Христина Чижович є прикладним і здисциплінованим членом Гуртка „Волошки", 14-го Куреня української молодечої організації „Пласт".

М. Б.

Ще про зустріч Українців ЗСА і Канади

У доповненні до надрукованого в „Свободі" з 8-го серпня ц. р., після однотижневої вакаційної перерви в її появі, повідомлення про багатолюдну зустріч українців Америки і Канади на оселі СУМА в Елленвіллі в днях 28 і 29-го липня, додатково інформують, що під час тієї зустрічі, крім згаданих у повідомленні, із словом-привітами виступили: голова Головної Управи ООЧСУ проф. Іван Вовчук, голова Головної Управи ОЖ ОЧСУ мґр. Уляна Целевич та голова об'єднаного Комітету Українських Організацій Ню Йорку адв. Роман Гуґлевич. На зустрічі було 34 репрезентанти різних українських та інших етнічних установ Амеерики і Канади.

УКРАЇНСЬКЕ ФОТОГРАФІЧНЕ ТОВАРИСТВО в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

ділиться сумною вісткою з Членами і Прихильниками, що дня 18-го серпня 1973 р. відійшов у Вічність, член У-Фо-То у Львові, почесний член, бувший голова, довголітній секретар і архівар Т-ва

бл. п.

АДОЛЬФ КАРПЮК

ПАНАХИДА у вівторок, 21-го серпня, о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Петра Яреми при 129 Схід 7-ма вул. в Ню Йорку.

СЛУЖБА БОЖА і ПОХОРОН в середу, 22-го серпня ц. р. о год. 9-ій ранку з церкви Покрови Божої Матері, 87-ма вул. і 97-ма Аве. в Озон Парку, Н. Й., на Український Православний Цвинтар в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Ділимося сумною вісткою, що в дні 7-го серпня 1973 року померла в Стрию, на 82-му році життя наша ТЕТА

бл. п.

МАРТА ЛЕВИЦЬКА

довголітня вчителька в Лисятичах, пов. Стрий.

ПОХОРОН відбувся в Стрию, 10-го серпня 1973 р.

В 40-ий день смерти відправиться ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ в українській католицькій церкві св. Володимира в Ютиці, Н. Й., в суботу, 15-го вересня, о 9-ій год. рано.

Просимо про молитви за упокій душі Покійної.

КСЕНЯ АНТИПІВ — сестрінка
ЗИНОВІЙ САВИЦЬКИЙ з дружиною ТЕОДОЗІЄЮ і дітьми — сестрінок
Сестрінки і братанок в Україні

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями й Знайомими, що в четвер, 9-го серпня 1973 року упокоївся в Бозі, наш Найдорожчий

ЧОЛОВІК, БАТЬКО і БРАТ

бл. п.

ЮРІЙ ЛЕВИЦЬКИЙ

ДИПЛ. ІНЖ. АГРОНОМ.

Голова Батьківського Кружка при Рідній Школі, активний член Пластприяту, Самопомочі, УНС і Провидіння.

ПОХОРОН відбувся в Рочестері, Н. Й., 11-го серпня 1973 року з церкви св. Йосафата на цвинтар Голі Сепулькре.

Дружина — ЯРОСЛАВА
син — РОМАН
Дочка — БОГДАННА
Брати: о. КОНСТАНТИН в Україні
Інж. ТАРАС в Чехословаччині
Сестри: МАРІЯ ІЛЬНИЦЬКА,
ОЛЬГА ПІДГІРНА,
ЄВГЕНІЯ ЛЮБАЧІВСЬКА в Україні
Ближча і дальша Родина в Україні, Канаді, Америці, Англії й Австралії.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Совєтська преса пише про „політичний дальтонізм" західніх публіцистів

Київ. — На сторінках газети „Радянська Україна" з 12 серпня Г. Коротаєвський опублікував огляд тижневих подій, в якому гостро розправляється з тими західніми публіцистами і політичними діячами, які виступають проти погодження на тривале збереження політичного статус-кво в Европі. Идеться тут про висліди гельсінґської конференції і запроєктованої другої частини Европейської конференції для справ безпеки і співробітництва. Совєтський автор пише, що статус-кво в Европі — нині загальновизнаний факт, це положення зафіксоване в цілому ряді двосторонніх договорів та угод. І вигідно, отже, не тільки одному Радянському Союзові. І якщо мова йде про те, щоб підтвердити статус-кво на багатосторонній основі, то зображати це як якусь поступку Заходу Сходові принаймні несерйозно".

Особливо обурюється совєтський коментатор на те, що німецька газета „Вельт" окреслила нову ситуацію в Европі як „здійснення довгострокової мети — радянської гегемонії в Европі". За словами Коротаєвського, все це „байки", бо, мовляв, йдеться не про „гегемонію" а про „розрядку" політичного напруження. Окрему увагу він присвячує вимозі Заходу щодо вільного обміну людьми та ідеями. Цю вимогу совєтський автор окреслює, як намагання „легалізувати буржуазну підривну ідеологічну пропаганду".

Всі ці оцінки совєтських плянів і прагнень, з якими зустрічаємося на Заході, „Радянська Україна" окреслює „політичним дальтонізмом", твердячи, що західні „дальтоніки від політики" роблять „погану прислугу своїм народам, які зацікавлені в розвитку та поліпшенні відносин з Радянським Союзом. Фактично це атака на історію, атака на нездоланні віяння часу, які диктують розвиток по шляху міжнародного співробітництва".

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями, що дня 7-го серпня 1973 року відійшов у Вічність, наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ і БРАТ

бл. п.

МИХАЙЛО ПАВЛИШИН

проживши 72 роки.

Покійний народився в селі Жизномирі, Бучацького повіту на Україні.

Покійний залишив у смутку:

дружину — МАРІЮ
синів: СТЕПАНА і МИРОСЛАВА
внуків: ТЕРЕСУ, ГАЛИНУ, ХРИСТЮ, КАТРУСЮ і МИХАСЯ
братів: ОЛЕСЯ, ЮЛІЯНА, ВОЛОДИМИРА, ІВАНА
сестру — ЮЛІЯНУ СОХАНІВСЬКУ

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в п'ятницю, 18-го серпня 1973 р. упокоївся в Бозі, наш Найдорожчий

ЧОЛОВІК, БАТЬКО, ДІДУНЬО, БРАТ і ШВАГЕР

бл. п.

ІВАН ТУРЧИН

проживши 62 роки.

ПАНАХИДА в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку у вівторок, 21-го серпня ц. р. о год. 7-ій вечора.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ в середу, 22-го серпня 1973 року о год. 9-ій ранку з похоронного заведення до Української Православної Церкви при 11-ій вулиці в Ню Йорку, а опісля на Український Православний Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

ДРУЖИНА, ДОНЬКА, ЗЯТЬ і ВНУЧКИ в Україні
сестра — АННА ВРУБЕЛЬ
тіточна сестра — АННА НОВАК з чоловіком і донькою

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що дня 18-го серпня 1973 року на 82-му році життя відійшов у Вічність, після короткої але тяжкої недуги, наш Найдорожчий

бл. п.

АДОЛЬФ КАРПЮК

В глибокому смутку:

дружина — РОМАНА ІВАННА ВЛАСЕНКО-КАРПЮК
сестра — СТЕПАНІЯ з мужем ТАРАСОМ ЧУБАТИМ в Австралії
брат — БРОНИСЛАВ КАРПЮК з донькою СОФІЄЮ в Польщі
сестрінки:
ТАНЯ з мужем ВОЛОДИМИРОМ СЛОБОДЯНОМ та з дітьми: БОГДАНОМ і АНДРІЄМ в Австралії
ОРИСЯ з мужем ТЕОФІЛЕМ СУДОНЯКОМ та донькою УЛЯНОЮ
шваґер — Мґр. АЛЕКСАНДЕР ВЛАСЕНКО з дружиною СТЕФАНІЄЮ в Польщі.

ПАНАХИДА в похоронному заведенні Петра Яреми, 129 Схід 7-ма вул. в Ню Йорку, у вівторок, 21-го серпня ц. р., год. 8-ма веч.

СЛУЖБА БОЖА і ПОХОРОН в середу, 22-го серпня ц. р., год. 9-та ранку з церкви Покрови Божої Матері, 87-ма вул. та 97-ма Аве. в Озон Парк, Н. Й., на Український Цвинтар в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Замість квітів, просимо складати пожертви на добродійні цілі.

Округи УНСоюзу Стейту Ню Джерзі

ПЕРТ АМБОЙ, НЮАРК, HUDSON COUNTY і ПАСЕЙК

— влаштовують —

в неділю, 9-го вересня 1973 року

година 1-ша по полудні

в Українському Селі, Бавнд Брук, Н. Дж.

СТЕЙТОВИЙ ДЕНЬ УНСОЮЗУ

ПРОГРАМА ДНЯ:

НАЦІОНАЛЬНІ ТАНЦІ, ГРИ НА БАНДУРІ, КОПАНИЙ М'ЯЧ ТА РІЗНІ РОЗВАГОВІ НЕСПОДІВАНКИ ДЛЯ МОЛОДІ

ЗАБАВА ПРИ ЗВУКАХ ОРКЕСТРИ „МРІЯ" — Б. ХОМУТА

ДО УЧАСТИ ЗАПРОШУЄТЬСЯ
ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО
ТА ЧЛЕНІВ СОЮЗОВЦІВ
УСІХ ДОВКОЛИШНІХ МІСЦЕВОСТЕЙ
СТЕЙТІВ НЮ ДЖЕРЗІ, НЮ ЙОРКУ
И ПЕНСИЛЬВЕНІЇ.

ФОЛЬКСДОЙЧЕРКА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

думала, відразу й заплатили: Зіна дала значок на сімсот грамів пирога, заплачено й тим двом, що за абеткою — одна перед, а друга — після Зіни. Їх треба було втаємничити. Бо перша ще не вийде, а друга зайде, як підставна Багацька буде на перевірці. Щоб ці дівчата не роздзвонили!... Решту зробить Зінина майбутня свекруха...

— А як не захоче?

— Він єдиний син, і батьки одобрять його вибір. Та вони й неприхильні до тутешніх німців і не схвалюють їхніх законів. Навіть їхати до Німеччини не хочуть, зупинилися в Австрії. І якщо не зможуть після війни повернутися на батьківщину, то думають там і поселитися...

— Чому ж до цього часу нічого не зробили?

— Бо про таке в листі не пишеться, а поїздку відкладав. Через оцю саму перевірку. Вона вже давно йде по інших таборах...

Другого дня, після праці, їдемо в напрямі нашого старого табору: у тій частині міста призначено нам обом побачення. На Люїтнолдадені, у парку, ресторан, під деревом — накритий стіл. Хоч і проїхали одну зупинку далі, непомітно підкрастися нам не вдалося. „Ромео" і „Джульєта" розгадали наш намір.

— Ви ж мої рятівниці! — простягає нам руки Адольф — Отак у дурні пошили німаків! І врятували мою родину. Відсвяткуймо ж першу перемогу...

—o—

Ледве минуло кілька днів, як поїхав Адольф, а вже майстер через німкеню — Зінину начальницю — посилає її до шефа. Мовляв, доктор Грісгамер ласкаво просить її на розмову. Ідучи цехом, Зіна повертає до нашого столу.

— Спостерігайте, дівчата, як німкені шепчуться між собою. Одно-однісіньке слово — „фольксдойчерін" — змінило їнє відношення до людини. Як це сумно... А ще прикріше, що це ж і наші ставитимуться до мене інакше: відтепер — вороже. Та нічого не вдію... Отже, надивляйтеся на мене, поки я остівка! І побажайте мені щастя на новій дорозі, серед чужих людей...

Зіна ще не повернулася, і ми, зрозуміло, не повинні знати причини виклику її до шефа.

— Чи щось трапилося? — питаю молоденьку німкеню, що сидить навпроти. — чому всі збуджені такі? Якась добра новина?

— Ще й яка! — чую відповідь, — то зразу було видно, що в Зіни, як не обоє, то одне з батьків — напевно німецького роду. Ми не раз говорили про це і — не помилилися! Бо тільки німкені такі! Яка вона красуня, яке в неї пишне кучеряве волосся, як гордо проходить цехом, ні на кого не дивлячись...

— Останнє твердження потребує пояснення, — каже мені збоку Ольга, — не дивиться на німців...

— ... Тільки німкеня потрапить такою гордою бути. Зносила, бідна, усе лихо, а ніколи й словом не заїкнулася, що в неї німецька кров...

— А як же це виявилося? — дивуюсь, — бо й нам же вона нічого такого не казала...

— То довга історія! Одна родина в Австрії увесь час її розшукувала, а знайшовши написала на фабрику. Вони добре знали покійну Маргариту, Зінину матір. І не тільки вони, а всі німці — від Чорного моря по Волгу. Та й сам Багацький майже німець. Тільки далекий прапрадід українцем був. Знаєте ж, Зіниного батька розстріляли... Бідна сиріточка! — Німкеня ще більше забідкалася, згадавши, що Ольга — на її думку — не любить німців. Бо чим іншим пояснити, що вона не хоче навчатися не то говорити по-німецькому, а хоча б кілька слів розуміти? Як довідається про Зіну, то це й до неї неприхильна буде.

Я усміхаюся, слухаючи, як Ольга бубонить над своєю роботою:

— Дурна вона! Зіні самій ще й не снилася така біографія, а я вже її знала.

— Дещо й Зіна знала: таке, як розстріляний батько й сирітство — не забувається...

Адольф привезе від батьків доповнення біографії, увесь Зінин родовід. Щоб не засипалася на комісіях. І не промине й двох місяців, як вона прощатиметься з нами, вирушаючи до Австрії.

СПОРТ

ВІСТІ З УСК-у

Загальні Збори УСК-у, що відбулися в червні ц.р., вибрали головою Клюбу на 1973/74 рік Володимира Андрейка. Пан Андрейко, ветеран американської армії та довголітній член Клюбу, кілька сезонів опікувався молодечими командами УСК-у. Завдяки його зусиллям ці команди зуміли охопити в свої ряди велике число нашої молоді в Ню Йорку.

До Управи Клюбу увійшли: Степан Качмарський, Мирон Гірняк, Михайло Демків, Роман Кокольський, Степан Атаманчук, Юрій Струтинський, Теодор Щеснюк, Роман Гаталяк, Іван Ковальчак, Євген Луцький, Мирон Радович та інші.

Нововибрані голова та Управа дають найкращу запоруку для дальшого всестороннього розвитку УСК-у.

З днем 30 листопада 1972 р. правом вивласнення правний титул власности до майдану УСК-у перейшов на місто Ню Йорк. Разом із площею нашого клюбу місто Ню Йорк перебрало титул власности до кілька десятків парцель інших власників. На цьому місці управа міста задумує збудувати індустріяльний парк, щоб задержати втечу деяких індустріяльних фірм (передусім із одежевого промислу) із міста Ню Йорку. Висота відшкодування за вивласнену площу ще не устійнена. Також місто ще не подало своєї оферти. Інтереси УСК-у заступає відома адвокатська фірма Івана Флиса. Управа Клюбу буде старатися інформувати нашу громаду про хід переговорів із міською управою Ню Йорку.

Останні Загальні Збори Американсько-Німецького Футбольного Союзу рішили, що річна вкладка до Ліґи від тих клюбів, що мають свої команди в „Оберлізі" виноситиме по 500 долярів річно від клюбу. Це рішення загальних зборів, якому делеґат УСК-у безуспішно протиставився, боляче вдарило по фінансах і так грошово несильних дотичних клюбів. Є побоювання, що це рішення може евентуально прорідити ряди оберліґових клюбів.

Оформленням та будовою першої команди УСК-у в біжучому сезоні займається Степан Атаманчук (колишній голова Клюбу). Він старається, щоб по змозі мати в команді якнайбільше українських змагунів. Добір до команди чужинців — це справа крайньої конечности. Підготовляючись до нового сезону, що почнеться 16 вересня ц.р., перша команда УСК-у вже відбула ряд товариських змагань із другими клюбами оберліґи. На цей біжучий сезон УСК користуватиметься площею Метрополітан Оваль в Маспет, Ню Йорк.

Молодечими командами УСК-у опікуватимуться: Роман Кокольський (юнаки) та Юрій Струтинський (наймениі). Команда учнів Ю. Струтинського — це пластуни, що перейшли до УСК-у цілою дружиною, щоб перед чужинцями нести добре ім'я українського спорту. У минулому сезоні ця команда зайняла п'яте місце на всіх 8 дружин. Це не було зле, як на початок. У біжучому сезоні цих молодих усківців тренуватиме колишній змагун Євген Голюка.

У зв'язку з молодечими командами слід згадати, що Управа УСК-у на одному із найближчих засідань розглядатиме пропозицію, щоб усі змагуни молодечих команд стали членами Українського Народного Союзу. Справа є вже майже перерішена. Тепер лише йдеться про те, хто буде платити вкладку за грамоту: батьки змагуна чи Управа Клюбу. Але, як сказано, ця справа є предметом нарад найближчого засідання Управи УСК-у.

Іван Єрант

УЧАСНИКИ ТЕНІСОВОГО ТУРНІРУ БУДУТЬ ПОВІДОМЛЕНІ ПРО ЧАС ЗМАГАННЯ

Ню Йорк, Н. И. — Учасники тенісового турніру за першості УСЦАК, який відбудеться на Союзівці під час довгого вікенду з нагоди свята Дня Праці, 31-го серпня до 3-го вересня, будуть повідомлені комісією два дні перед змаганнями про час і місце своїх перших розгривок, згідно з повідомленням провідника цьогорічного турніру, Юрія Купчинського. Після закриття зголошень до турніру (минулого понеділка, 20-го серпня), комісія змагань переведе льосування в усіх групах та виробить плян розгривок, повідомляючи заздалегідь усіх учасників турніру про час і місце їх перших гор. Тому присутність усіх змагунів в п'ятницю, 31-го серпня, на Союзівці, як це було раніше проголошено, не обов'язкова.

На Криму відбувається фестиваль „Кримські зорі"

Київ. — За даними совєтської української преси в Ялтинському літньому театрі відкрився 15 серпня фестиваль „Кримські зорі", який триватиме до 27 серпня. Фестиваль зорганізовано на основі рішення міністерства культури СССР та УССР. Завданням фестивалю є, як поінформував керівник фестивалю Борис Шарварко, „сприяти широкій пропаганді радянської пісні, дальшому зміцненню дружби братніх народів Радянського Союзу, активізації концертного обслуговування трудящих Кримської области, зокрема будівників Північно-Кримського каналу — ударної будови дев'ятої п'ятирічки, покращанню художнього обслуговування місткурортів Південного берега Криму".

У фестивалі приймають участь мистецькі ансамблі України, Російської Федерації, Азербайджану, Молдавії, Білорусі, Вірменії, а також Національний ансамбль танцю Куби, японський вокальний ансамбль „Мюзик-Академі", югославська естрадна група „Від серця до серця", естрадний ансамбль „Квіти Польщі". Передбачені концерти у 20-и містах Криму, а також перед будівниками каналу, в будинках і клюбах колгоспів і радгоспів окремих районів Кримської области.

Совєти починають знову курс на „укрупнення"

Москва. — Газета „Правда" з 15 серпня поновно підняла питання централізації совєтської промисловости, або, як це тут окреслюється, „укрупнення підприємств". Це питання стало актуальним ще з часу XXIV з'їзду КПСС і йому багато уваги було присвячено на весняному пленумі ЦК КПСС в цьому році. „Правда" пише, що тепер „у промислових міністерствах стосуються практичні курси для реалізації цієї постанови — розпрацьовуються генеральні схеми управління галузями, обґрунтовуються організаційні, технічні і економічні можливості створення виробничих, науково-виробничих і промислових об'єднань". Головну увагу режим присвячує справі організації „комбінатів та виробничих об'єднань, яких нараховується вже понад одну тисячу і які дають понад 12 процентів всієї продукції. „Правда" нарікає, що окремі міністерства не присвячують цьому питанню належної уваги і що „творенню об'єднань стоять на перешкоді місництькі і відомчі тенденції".

Питання „укрупнювання підприємств" в СССР пов'язується з поділом цілої совєтської території на сім економічних районів. Не виключене, що на практиці вже здійснюється в СССР формування нових великих економічних районів, про що не пишеться, а наголошується тільки один з аспектів „укрупнювання", що стосується промислових підприємств.

Красноярський ансамбль танців приїздить до ЗСА

Москва. — Совєтська преса інформує про те, що під кінець 1973 року до ЗСА прибуде Красноярський ансамбль танців Сибіру, один з наймолодших мистецьких ансамблів СССР. Цей ансамбль виступав за кордоном на IУ Міжнароднім фестивалі в Тунісі в 1967 р. де здобув першу премію і золоту медалю. Художнім керівником ансамблю є Михайло Годенко. В репертуарі ансамблю понад 50 танців народів Сибіру. Ансамбль виступає без декорацій, використовуючи тільки драпування і світло. Артисти виступають в барвистих національних костюмах народів Сибіру.

■ HELP WANTED MALE ■

MAINTENANCE MAN

Familiar with piping and electrical work.

39 W. 55th Street
Bayonne, N.J.

Tel. 436-7700

● MALE & FEMALE ●

ELECTRICAL INSPECTOR
experienced
Call J. Merenda

WIREMEN/WOMEN
Experienced
Load PC Board and Harness Wiring.

SHIPPNG and RECEIVING CLERK
Some experience necessary
Call A. Raia

JUNIOR TECHNICIAN
With some trade school or military training. Good opportunity.
Call F. Gallo

ELECTRO/MECHANICAL TECHNICIAN
Digital circuitry helpful.
Call C. Gazzano

TYCON CORP.
201-227-4141
Fairfield, N.J.

GIRLS

Exp'd, general factory work.
39 W. 55th Street
Bayonne, N.J.
Tel. 436-7700

ARKA Company
DEPARTMENT STORE
48 E. 7th St.
Tel. GR 3-3550. New York 10003
ЗНОВА ДО ШКОЛИ!
Шкільні книжки всіх видавництв в Арці на складі.

Різне

Українське Висилкове Бюро
ROMAN PARCEL SERVICE
141 2nd Ave., New York City
Tel.: (212) 475-7430
ВИСИЛАЄ ПАЧКИ З ОДЯГОМ І ХАРЧАМИ В УКРАЇНУ І ДО СССР. Маємо на складі все потрібне до висилки. Посилаємо також РУБЛЕВІ ЦЕРТИФІКАТИ, АВТА, МОТОЦИКЛИ, ХОЛОДИЛЬНИКИ І ТЕЛЕВІЗОРИ. Урядові години: від понед. до п'ятниці 8:30-6:00 веч., в суботу 8:30-5:00. В неділі від 1 липня до 2-го вересня 1973 року — закрито.

NOW IS THE TIME TO LEARN ENGLISH
NYU can help you learn to speak, read and write English in 14 weeks.
Study in the day, evening or on Saturdays.
Moderate fees and convenient hours.
Classes begin September 18.
Telephone 598-3931

THE AMERICAN LANGUAGE INSTITUTE
1 Washington Square North
New York, N.Y. 10003

Розшуки

Родина в Україні пошукує
КРИШТАЛОВИЧА ЗІНОВІЯ
нар. 1918 р., Зах. Україна. В 1941 р. покликаний до Червоної Армії, попав в полон на Білорусі, опісля працював у Німеччині. Хто знав би про нього, просимо писати до:
Mr. J. Holowacz
8 Marie Court
Thornhill, Ont. Canada

■ REAL ESTATE ■

ХОЧЕТЕ ПРОДАТИ АБО КУПИТИ
БУДИНОК, БИЗНЕС, ЗЕМЛЮ
звертайтеся до
УКРАЇНСЬКОЇ ФІРМИ
GEMINI REAL ESTATE CO.
98 — Second Avenue
New York, N.Y. Tel.: 677-6400

Вступайте в члени УНСоюзу!

Український Католицький Цвинтар
СВ. ДУХА, Hamptonburgh, N.Y.
По інформації прошу писати або тел.:
Holy Spirit Ukrainian Catholic Cemetery
25 Chestnut St., Yonkers, N.Y. 10701
(914) 476-0764

■ HELP WANTED MALE ■

HEAVY EQUIPMENT OPERATORS NEEDED
Due to increased activities in the heavy equipment construction industry new men are earning $6.00 to $11.00 an hour. Experience not necessary! Will train! If you like working outdoors and would like to move into the high income bracket, call:
317-632-3321
or write:
Roads and Lands
5140 S. Madison Ave., Suite 5
Indianapolis, Indiana 46227

LATHE HANDS
for
WARNER & SWASEY
2A-3A-4A Turret Lathe
Also
TAPE TURRETS
Day and 2nd Shifts
Top Rates
15% for 2nd Shift
Overtime
All fringe benefits:
Hospitalization, Surgical, major medical, Life insurance, Retirement benefits, Vacation.
Apply in person:
JOHN ROYLE & SONS
10 Essex St., Paterson, NJ
(Behind U.S. Post Office)

МИКОЛА ПОНЕДІЛОК
РЯТУЙТЕ МОЮ ДУШУ
Повість

■ 504 сторінок — 27 розділів — кожний з них становить окрему цілість.
■ Передмова Юрія Клиновото.
■ Обкладинка та 28 односторінкових ілюстрацій Едварда Козака - Ека.

Ціна: $8.00. Пересилка: 21 ¢ від примірника. Замовляючі зі стейту Ню Джерзі додатково платять 5% стейтового податку. ■ Книжку висилаємо по одержанню повної належної суми. Належність слати чеками або поштовими переказами:

■ SVOBODA, 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303.

У НАШІЙ КНИГАРНІ МОЖНА НАБУТИ:
Валентин Сімянців:
Студентські Часи $3.00
Спогади Богданівця $1.00
SVOBODA
81-83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

|| Funeral Directors ||

Theodore WOLININ, Inc.
Директор Похоронного Заведення
129 East 7th Street
NEW YORK, N.Y 10003
Tel.: GR 5-1457
СОЛІДНА ОБСЛУГА

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
801 Springfield Avenue
IRVINGTON, N.J.
NEWARK, N.J.
ESsex 5-5555

КАРПАТСЬКИЙ ЛЕЩЕТАРСЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ

влаштовує з доручення
УКРАЇНСЬКОЇ СПОРТОВОЇ ЦЕНТРАЛІ АМЕРИКИ і КАНАДИ
в днях 31-го серпня та 1, 2 і 3-го вересня 1973 року

на кортах „СОЮЗІВКИ"

ТЕНІСОВІ ЗМАГАННЯ

за індивідуальні першості
УКРАЇНСЬКОЇ СПОРТОВОЇ ЦЕНТРАЛІ АМЕРИКИ і КАНАДИ на рік 1973

І ЗА ЧАШІ
УНСОЮЗУ, „СОЮЗІВКИ", „СВОБОДИ", „УКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЕВИКА" і п-ні М. ДУШНИК

в поодинокій грі:
ЖІНОК - ЧОЛОВІКІВ - СЕНЬЙОРІВ (45 і 55 р.)
ЮНАЧОК-ЮНАКІВ (18, 16, 14, 12 і нижче р.)

Зголошення до змагань враз із вписовим по $3.00 (юначки і юнаки) і по $5.00 (всі інші) приймає:

George R. Kupchynsky
22 Calam Avenue
Ossining, N.Y. 10562

до 20-го серпня 1973 р. Додаткових зголошень перед початком змагань не приймається, бо льосування відбудеться на засіданні Комісії на передодні змагань.

Збірка змагунів в групі чоловіків до елімінацій в п'ятницю, 31-го серпня у „Веселці", о год. 12 полудня, точно. Тенісисти, які не зголосяться до визначених гор до год. 12-ої полудня, будуть здискваліфіковані.

Змагуни групи чоловіків, виеліміновані в прелімінарній рунді, можуть змагатись в „турнірі програних".

на басейні „СОЮЗІВКИ"
СУБОТА, 1-го ВЕРЕСНЯ 1973 р.

ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ

за ПЕРШОСТІ УСЦАК-у, за мандрівну чашу УНСОЮЗУ у дружинновому точкуванні та за медалі УНСОЮЗУ
у слідуючих конкуренціях:

Хлопці (8-10 р.) — 25 м довільним
Хлопці (11-12) — 25 м довільним
Юнаки (13-14) — 50 м. довільним і 50 м грудним
Юнаки (15-17) — 50 м. довільним
50 м грудним
100 м змінним
Чоловіки — 100 м довільним
100 м грудним
4 х 50 м гінці — довільним
4 х 50 м гінці — змінним
Дівчата (8-10) — 25 м довільним
Дівчата (11-12) 25 м довільним
Юначки (13-14) 50 м довільним
Юначки (15-17) 50 м довільним і 50 м грудним
Жінки — 50 м довільним і 50 м грудним
4 х 25 м гінці довільним

Зголошення до змагань, подаючи прізвище, вік і конкуренцію (окрім гінців), слати до середи 29 серпня на адресу:

Mr. J. D. Rubel, 211-05 29th Ave, Bayside, N.Y. 11360 Tel. (212) BA 4-2170.

Додаткові зголошення приймається в суботу, 1-го вересня від год. 9:30 рано над басейном Союзівки.

Початок змагань — субота, 1-го вересня 1972 р. 11-та год. рано, фінали по полудні того самого дня.
Вписове $1.00 від особи.
Змагуни (-ки) можуть брати участь в одній віковій групі (окрім гінців).

У змаганнях можуть брати участь змагуни (-ки), яких Т-ва є членами УСЦАК.

Спортові Т-ва виготовлять прапорці у красках свого Т-ва у виді прямокутника (2 x 3 стопи) і передадуть їх проводові змагань.

Ці тенісові і плавацькі першості УСЦАК присвячені

50-літтю Карпатського Лещетарського Клюбу

Змагуни (-ки) подбають про замовлення нічлігів на „Союзівці" на час змагань:
"SOYUZIVKA", Ukrainian National Association Estate, Kerhonkson, N.Y. 12446
Тел.: (914) 626-5641

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ ЛИСТОК
ПРОСИМО ВИТЯТИ ТА ВИСЛАТИ РАЗОМ З ВІДПОВІДНОЮ ОПЛАТОЮ
(Зголошення без вписового не приймається)

1. Ім'я і прізвище: ____________
2. Адреса (по-англійськи): ____________
3. Телефон: ____________
4. Дата народження ____________
5. Конкуренція та група в якій змагун хоче брати участь: ____________
6. Клюбова приналежність: ____________

Чеки виставляти на: KLK, American Ukrainian Sports Club.

ТАРЗАН, Ч. 6981. Тарзан і Каану доходять до Тарзанта вну

Я сподіваюся, що ті люди, які прийшли до твоєї клініки видужують!

Якщо добра медична опіка та віддане піклування можуть затримати розвиток їхньої недуги — то вони видужають... під керівництвом медичної сестри Найомі!..

... ми вже тут, Каану!.. Протягом лікування члени твого племени приміщені в одній з цих хатин!.. Спершу відвідаймо медичну сестру Найомі!